

Katolinen kirkko Suomessa
Helsingin hiippakunta

Kirkon synodaalisuus

Suomen katolilaisten silmin

Helsingin hiippakunnassa ja sen seurakunnissa käytyjen synodikeskustelujen yhteenveto.

Helsingin hiippakunnassa käynnistettiin hiippakunnallinen synodiprosessi vuoden 2021 toisella puoliskolla, kun hiippakunnan synodiyhdyshenkilöiksi nimitettiin 1.9.2021 hiippakunnan asiantuntija isä Marco Pasinato ja viestintäjohtaja Marko Tervaportti. Asiantuntija vieraili syksyllä 2021 kaikissa seurakunnissa kannustamassa seurakuntalaisia muodostamaan omia keskusteluryhmiä ja pyytämässä heiltä raportteja keskusteluistaan synodin teemoista.

Ensimmäisiä osaraportteja valmistui jo ennen vuoden 2021 loppua, ja talven ja kevään kuluessa saatiin tusinan verran laajempia raportteja, joiden laatijat edustivat vähän yli puolta Suomen kahdeksasta seurakunnasta ja myös Jerusalemin pyhän haudan ritarikuntaa. Alkuvaiheessa tietenkin koronarajoitukset vaikeuttivat ryhmien kokoontumista fyysisesti samaan paikkaan.

Toinen reitti ajatusten ja näkemysten esittämiseen avattiin loppukevällä 2022, jolloin hiippakunnan nettisivuille avattiin kyselykaavake. Kaavakkeessa kysyttiin pari taustakysymystä ja esitettiin sitten synodidokumenteissa annetut kymmenen kysymystä. Kaavakkeen täytti 20 eri ihmistä kuudesta eri seurakunnasta (puolet katedraaliseurakunnasta), tasaisesti eri ikäryhmistä (eniten 40-59-vuotiaita) ja neljästä eri kieliryhmästä (suomenkielisiä 80%).

Seuraava yhteenveto on kooste tyypillisimmistä näkemyksistä, huomioista, kritiikin tai kiitoksen aiheista ja kehittämisideoista, joita Helsingin hiippakunnan piiristä saaduissa vastauksissa on esitetty.

1. Yleistä

Katolinen kirkko Suomessa on pieni vähemmistökirkko. Monissa vastauksissa tämä asetelma näkyi selvästi. Niinpä seurakunnassa koettiin yhteisöllisyyden kannalta tärkeäksi **katolilaisuus sinänsä**. Monille se on lapsuuden perintöä, toisille aikuisena tapahtuneen harkinnan tulosta. Vastauksissa ei mitenkään tullut esiin ajatus, että nämä kaksi ryhmää olisivat jotenkin eriarvoisia, niin kuin joskus tunnutaan ajattelevan.

Toisaalta Suomen katolilaisten monikielisyys ja -kulttuurisuus sekä erilaiset hengelliset suuntaukset rajoittavat mahdollisuuksia käydä sujuvaa keskustelua ja se puolestaan lisää riskiä jakautua **omiin ryhmiin**, joissa painotetaan eri asioita ja joskus myös suhtaudutaan toisiin ryhmiin varauksellisesti, jopa kielteisesti.

Ilahduttavasti tärkeässä asemassa on **pyhän messun** viettäminen ja siihen osallistuminen. Usein toistettiin toivetta siitä, että messu voisi olla jotenkin yhteisöllisempi, niin että kaikki – niin papisto kuin maallikotkin – voisivat osallistua omiin osuuksiinsa ja tehtäviinsä entistä tietoisempina.

Lähes kaikissa vastauksissa toivottiin, että seurakunnissa pidettäisiin säännöllisesti jonkinlaisia **seurakuntakokouksia**, tapaamisia, joissa maallikot ja papisto voisivat vapaamuotoisesti keskustella ajankohtaisista asioista, joita eivät ole pelkät teologiset ja moraaliset kysymykset vaan seurakunnan hoitamiseen ja kehittämiseen liittyvät – maalliset – asiat.

Lähes kaikissa vastauksissa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että **kirkkoherrojen vastuulle jää tai jätetään liian paljon sellaisia asioita**, joita maallikot aivan hyvin voisivat hoitaa omatoimisestikin. Tämä rasittaa kirkkoherroja turhan paljon, vie heiltä paljon aikaa ja aiheuttaa välillä myös turhautumista seurakuntalaisissa. Selvästi tarvitaan lisää keskustelua, yhteisöllisyyttä ja myös vapaaehtoisten panosta ja pitkäjänteistä vastuunkantoa. Samoin tiedonkulun tehostamista ja päätöksenteon avoimuutta toivottiin useissa vastauksissa. Useissa vastauksissa mainittiin, että kirkon päätöksenteko ja edustaminen tuntuvat olevan vain pienen sisäpiirin käsissä.

Seuraavassa on poimittu useimmin esiintyneitä huomioita synodikyselyn eri teemoista.

2. Kysely

2.1. Matkakumppanit

Vastauksista kävi ilmi, että hiippakunta on varsin pirstaleinen. On eri kieli- ja kulttuuriryhmiä ja vieläpä erilaisia liikkeitä ja muita ryhmiä. Usein ne pidättäytyvät omissa oloissaan, ja vuorovaikutusta niiden välillä on vain vähän.

Seurakuntajäsenyyttä ei pidetä aina ollenkaan ensisijaisena kiintopisteenä.

Samoin todettiin, että monet eri syistä syrjässä olevat jäävät vaille riittävää huomiota, olivatpa syyt sitten ikään, psyykkiseen tai fyysiseen terveyteen tai elämäntilanteeseen liittyviä. Useissa vastauksissa mainittiin muun muassa lapset, nuoret ja vanhukset, joissakin myös naiset, ruotsinkieliset, joissakin myös lapsiperheet, uudelleenavioituneet eronneet ja seksuaalivähemmistöt. "Vahvat kulkevat yhdessä, heikot jäävät yksin." Oltiin myös huolissaan seurakuntien köyhistä.

Tilanteeseen löydettiin monia syitä. Tietysti pelkkä fyysinen etäisyys seurakuntaan on monilla niin pitkä, ettei seurakunnasta muodostu jokapäiväistä kohtaamispaikkaa juuri kenellekään. Samoin vähemmistöön kuuluminen jättää helposti tunteen siitä, että on yksin eikä oman kirkon tukea saa tarpeeksi. Monien ystäväpiirikin koostuu lähinnä ei-katolisista ja usein myös uskonottomista ihmisistä.

Varmaankin juuri tässä mielessä lähes kaikissa vastauksissa kaivattiin lisää yhteisöllisyyttä, mahdollisuutta kohtaamiseen, keskusteluun ja myös lisää opetusta.

2.2. Kuunteleminen

Hyvin yleisesti kaivattiin erilaisia säännöllisiä keskustelutilaisuuksia, joissa voitaisiin keskustella ja käydä läpi seurakunnan elämään ja myös uskoon liittyviä kysymyksiä ja huolia avoimesti ja erilaisia mielipiteitä kunnioittaen. Monesti kuunteleminen on kuitenkin vain pinnallista. Se ei tunnu oikein vaikuttavan, ei tunnu johtavan mihinkään ja aiheuttaa siksi vain lisää turhautumista. Jossakin vastauksessa todettiin, että emme voi kuunnella muita kuin niitä, joita kohtaamme ja jotka oikeasti puhuvat meille. Meillä pitäisi siis olla kiinnostus ja aikaa ja meidän pitäisi antaa tilaa toiselle ja olla kärsivällisiä – "kuunnella".

Monien mielestä seurakunnat ovat varsin eristäytyneitä ympäristöstään ja paikallisesta yhteisöstä. Jollakin tavalla vuorovaikutusta pitäisi lisätä. Se toisi samalla myös lisää ymmärrystä, tukea ja mahdollisuuksia sekä tilaisuuden aktivoida seurakuntalaisia.

Vastauksissa tuotiin esiin myös huoli siitä, että joskus katolisuus näyttäytyy tuomitsevana, mustavalkoisena ja ihmisiä hyviin ja pahoihin jakavana (tässä ei viitattu erityisesti Suomeen). Tällainen toiminta aiheuttaa monissa huonommuuden

tunnetta, joka johtaa helposti kirkon elämästä vieraantumiseen eikä varsinkaan vahvista yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Monessa vastauksessa toivottiin myös lisää tilaisuuksia kuulla katolisia teologeja.

2.3. Puhuminen

Useista vastauksista kävi ilmi, että ”puhuminen” on vaikeaa. Keskusteluyhteyden saaminen voi olla vaikeaa, koska esimerkiksi messujen jälkeen pappeja revitään jo useisiin eri suuntiin. Joskus taas ei uskalla esittää omaa, valtavirrasta poikkeavaa mielipidettä, tai sitten ei edes tiedetä varmasti – eikä kysymättä voi saada edes selville –, onko oma mielipide jostakin asiasta yhteensovittavissa katolisen uskon kanssa. Tämä epätietoisuus estää luonnollisesti myös esittämästä ja puolustamasta katolista uskoa ulospäin, vaikkapa ystävien tai työtovereiden keskuudessa, vaikka monet sitä haluaisivatkin.

Useissa vastauksissa toivottiin tämänkin takia lisää jatko-opetusta ja avointa keskustelua päivänpolttavista kysymyksistä, jotta tiedettäisiin, miten julkisessa keskustelussa oleviin asioihin voitaisiin vastata ja miten kirkko suhtautuu joihinkin vaikeisiin ajankohtaisiin teemoihin. Halutaan varmuutta, koska ilman riittävää tietoa ei esimerkiksi uskalleta kirjoittaa lehtiin. Samoin pelätään tuomitusta tulemista.

Nykytilanteessa aivan liian harva toimii näin ja siksi monet kokevat, että on olemassa vain aika pieni sisäpiiri, joka hoitaa näitä asioita.

Selvästi kuitenkin koettiin, että katolisen näkökulman tuominen esiin sekä kirkon sisällä että yleisemmin yhteiskunnassa on tavoiteltavaa. Toivottiin piispan näkyvää roolia julkisuudessa ja kirkon viestin selkeyttä myös vaikeammissa kysymyksissä. Samalla oltiin huolissaan siitä, miten eri tavalla ajattelevat voisivat puhua rohkeasti ja silti kokea olevansa Jumalan rakkaita lapsia. Katolinen elämä näyttää joskus ehkä kiiltokuvamaiselta ja siksi joissakin vastauksissa ehdotettiin, että pitäisi nostaa esiin myös monia ”epätäydellisiä” tarinoita, jotta kävisi ilmi, että epätäydellisetkin katolilaiset ovat osa kirkon yhteistä perhettä.

2.4. Viettäminen

Yleisesti ottaen vastaukset olivat hyvin yksimielisiä liturgian viettämisestä keskeisestä asemasta synodaalisuuden – ”yhdessä kulkemisen” – hyvässä toteuttamisessa. Paikalliskirkon koostumus huomioiden vastauksissa korostui kuitenkin yhteyden edistäminen ennen kaikkea messujen huolellisen valmistamisen ja viettämisestä sekä lukijoiden ja messupalvelijoiden hyvän koulutuksen ja riittävän suuren lukumäärän avulla.

Monissa vastauksissa tuettiin suomen, ruotsin ja latinan kielen erityistä asemaa ja kannatettiin muiden kielten käyttöä vain rajatusti. Toki englanninkielisiä messuja suositellaan tarjottavaksi joka viikko, varsinkin lyhyemmän aikaa Suomessa oleskeville.

Viettämiseen liittyen toivottiin lisää laadukasta kirkkomusiikkia, jota johtavat koulutetut muusikot, lyhyitä ja paremmin valmisteltuja saarnoja, jotka voisivat tarjota jotakin myös nuorille. Ehdotettiin myös lisää pyhiinvaelluksia sekä tiedon tarjoamista liturgiasta ja kirkkovuodesta.

Joissakin vastauksissa muistutettiin messujen striimaamisen hyödyllisyydestä myös koronan jälkeisenä aikana. Samoin oltiin huolissaan siitä, ettei kirkkotiloihin tehtäisi historiallisesti ja taiteellisesti arveluttavia uudistuksia kevyin perustein.

2.5. Yhteinen vastuu yhteisestä lähetystehtävästä

Vastauksissa peräänkuulutettiin yhteisen lähetystehtävän hyvää motivointia. Kaiken pitäisi lähteä siitä, että “messussa käyvät ihmiset eivät tuntisi käyvänsä siellä vain velvollisuudesta vaan nimenomaan rakkaudesta ja kiitollisuudesta sitä hyvää sanomaa kohtaan, jonka he ovat jo löytäneet. Tämä ilo, aito innostus ja rakkaus, hyvyys, on se voima, joka luonnollisimmillaan sitten vakuuttaa toiset ihmiset, kun he ihmettelevät Kristukseen uskovien elämäntapaa.”

Joissakin vastauksissa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että ihan liikaa halutaan vain olla aktiivisia kirkossa mutta ulkopuoliseen yhteiskuntaan ei juurikaan kiinnitetä huomiota. Ehdotettiin kurseja, joiden avulla maallikoita tuettaisiin toimimaan evankeliumin lähettiläinä yhteiskunnassa.

Huomautettiin koulutuksen puutteesta ja riittämättömyyden tunteesta. Joidenkin mielestä tietoa puuttuu ja sitä on vaikea saada. Useissa vastauksissa mainittiin myös katolilaisuuteen liitetty ajatus, että kirkkoherrojen pitäisi päättää kaikesta.

Nostettiin esille myös yhteisöllisyyden voima ja tarve. Sosiaalisilla tapahtumillakin on tärkeä katolista identiteettiä vahvistava vaikutus. Samoin muistutettiin, että ensimmäinen lähetystyön muoto on Kristuksesta todistaminen oman elämän esimerkillä: avoimuudella, ystävällisyydellä ja empatialla.

Huomatettiin myös siitä, että suomalaisessa yhteiskunnassa ei välttämättä pidetä kovin tyrkyttelevästä lähetystyöstä. Toivottiin myös selkeämpää lähetystyön organisoimista.

2.6. Dialogi kirkossa ja yhteiskunnassa

Katolisen näkökulman esiintuominen yhteiskunnassa on kovin heikkoa, koska ennakkoluulot ovat suuret ja katolilaisten määrällinen painoarvo on pieni. Monissa vastauksissa toivottiin kuitenkin, että katolinen ääni tulisi paremmin kuulluksi.

Vastaavasti eri yhteisöjen äänen kuuluminen kirkon sisällä tuntuu monien vastaajien mielestä lähinnä satunnaiselta ja yksittäisiin suhteisiin perustuvalta. Selvästi kaivataan jollakin tavalla säännöllisiä keskustelumahdollisuuksia seurakunnissa, jonkinlaisia seurakuntakokouksia tai -tapaamisia. Niitä pidetään tärkeänä ei vain uskonnollisten kysymysten selittämisen vaan myös kirkollisen päätöksenteon ymmärtämisen kannalta.

Monissa vastauksissa kannettiin huolta siitä, että seurakuntaelämässä harvoin kohdataan ristiriitatilanteita, joita pyrittäisiin ratkaisemaan keskustelemalla ja yhteistä ratkaisua aidosti etsimällä. Helposti vain tehdään joku ratkaisu ja sitten vaietaan. Tai ei ainakaan sen paremmin tiedoteta päätöksestä.

Tärkeänä pidettiin myös sitä, että asioiden esittelyssä ei piilouduttaisi kirkollisen erikoissanaston taakse vaan että asioista puhuttaisiin ja niitä selitettäisiin kielellä, joka on selvää, ymmärrettävää ja rehellistä. Olisi myös löydettävä tasapainoinen tapa esitellä sekä sisäisesti että ulkoisesti kirkon todellinen opetus tämän päivän ”kuumista” keskustelunaiheista, esimerkiksi avioeron ja uudelleen avioitumisen, homoseksuaalisuuden sekä seksuaalisuuden yleisen trivialisoitumisen suhteen.

Dialogi tarvitsee vastaajien mukaan joka tapauksessa lisää avoimuutta ja halua ja valmiutta kuunnella ja myös kunnioittaa toisiakin mielipiteitä silloinkin, kun ei itse jaa niitä. Vain hyväksymällä toinen toisemme me voimme vahvistaa kirkollista yhteisöllisyyttä, jonka pitäisi näkyä ja saada myös voimansa kirkon liturgiasta, johon me yhdessä osallistumme.

2.7. Ekumenia

Yleisesti ottaen vastaajat olivat sitä mieltä, että ekumeniassa tilanne on pääsääntöisesti oikein hyvä. Monet joutuvat vähemmistöön kuuluvana jatkuvasti kohtaamaan ”arjen ekumeniaa”, joka on myös hyvä tilaisuus lisätä katolisuuden tuntemusta Suomessa.

Selvästi tuli esiin ensinnäkin se, että työ kristittyjen ykseyden edistämiseksi on tärkeää ja yhteistyö eri kristittyjen kanssa on parhaimmillaan hyvin antoisaa. Se lisää keskinäistä ymmärrystä ja vähentää ennakkoluuloja. Toisaalta pidettiin selvänä, että yhteistyö ortodoksien kanssa voi viedä paljon eteenpäin myös sakramentaalisessa mielessä, kun taas yhteistyö protestanttien kanssa on teologisista ja moraalistakin syistä joskus vaikeampaa.

Tärkeänä pidettiin yhteisiä rukoustilaisuuksia ja muitakin yhdessäolon muotoja. Toisaalta koettiin raskaaksi esimerkiksi seka-avioliittoihin kuuluva, tietyllä tavalla sisäänrakennettu ongelma, kun yleensä vain toinen osapuoli voi käydä kommuuniolla katolisessa kirkossa.

Monissa vastauksissa muistutettiin myös siitä, että vaikka emme olekaan samaa mieltä kaikissa asioissa, yhteistyö on silti mahdollista monissa muissa kysymyksissä, esimerkiksi elämän puolustamisessa, eikä tuomitsevaan asenteeseen toisia kristittyjä kohtaan ole tarvetta.

2.8. Auktoriteetti ja osallistuminen

Yleisesti ottaen vastauksissa ei kyseenalaistettu ollenkaan auktoriteetin tarvetta ja olemassaoloa. Sen sijaan toivottiin parempaa ja avoimempaa asioiden valmistelua samoin kuin keskustelua ja läpinäkyvyyttä asioiden hoitamisessa. Joskus myös tuntuu siltä, että tehdyistä päätöksistä ei pidetä kiinni, ja se on turhauttavaa.

Samoin tuotiin esille jo monesti mainittu näkemys, että olisi hyödyllistä osallistuttaa maallikoita enemmän seurakunnan ja muuhun kirkolliseen työhön, niin että papistolle jäisi enemmän aikaa varsinaisten pappillisten tehtävien hoitamiseen. Kiinteistö-, talous- ja moniin muihin asioihin löytyy taitavia maallikkoja, jos vain heitä etsitään, he ilmoittautuvat ja ovat valmiita ottamaan joitakin tehtäviä osavastuulle.

Useissa vastauksissa puhuttiin siitä, että osallistumista haittaa delegoimisen puute, mikromanagerointi ja päätöksenteon tapahtuminen lähinnä jonkinlaisessa sisäpiirissä. Koettiin, että olisi tärkeää ottaa seurakuntaneuvostot paremmin huomioon ja myös edellyttää niiden jäseniä toimimaan ehkä nykyistä aktiivisemmin seurakuntalaisten näkökulmien selvittäjinä ja seurakunnan päätöksenteon tukena. Pitäisi löytää lisää kanavia, jotta vapaaehtoisten panos voitaisiin saada paremmin käyttöön.

2.9. Erotuskyky ja päätöksenteko

Vastauksissa toistui samat huomiot, joita tehtiin jo edellisen kysymyksen kohdalla (2.8.) ja muuallakin. Ennen kaikkea toivottiin, että päätöksiä tehtäisiin rukouksen ja hyvän opetuksen tuella ja kirkon hierarkkisessa järjestyksessä. Me emme ole vain pieni kirkko vaan osa suurta, maailmanlaajuista katolista kirkkoa. Tarvitaan hengellistä johtamista ja hengellistä kuulemistä, mutta myös aitoa seurakuntalaisten kuuntelemista. Tarvitaan päätöksenteon ja hallinnon läpinäkyvyyttä ja vastuunkantoa omasta tekemisestä, jokaisen on oltava "tilivelvollinen". Hankalimpiakaan asioita ei pidä myöskään peitellä, koska totuus tulee kuitenkin jotenkin julki (vrt. pedofiliatapausten peittely).

Tärkeänä koettiin tässäkin se, että löydettäisiin kanavia, jossa aito keskustelu papiston ja maallikkojen välillä onnistuisi hyvin. Mahdollisena ratkaisuna pidettiin seurakuntalaisille suunnattuja säännöllisiä mutta vapaamuotoisia keskustelutilaisuuksia. Lisäksi olisi hyvä, että myös meneillään olevista asioista voitaisiin ja osattaisiin tiedottaa avoimemmin.

Vaikka siihen ei juuri tämän kohdan vastauksissa viitattukaan, on ilmeistä, että kovin vähän on mitään koulutusta, jolla edistettäisiin maallikoiden osallistumista kirkollisten tehtävien hoitamiseen tai kirkon lähetystehtävän toteuttamiseen

maailmassa. Ehkä ei myöskään erityisesti ole pidetty huolta kirkon henkilöstön jatkokoulutuksesta.

2.10. Kasvatus synodaalisuuteen

Monissa vastauksissa todettiin, että tie synodaalisuuteen käy väistämättä vahvemman yhteisöllisyyden kautta. Kaivataan koulutusta ja kursseja eri teemoista. Olisi saatava lisää tilaisuuksia, joissa seurakuntalaiset eri ryhmärajojen yli kohtaisivat toisiaan ja oppisivat paremmin kuuntelemaan, ymmärtämään ja jopa kunnioittamaan toisiaan.

Toivottiin myös vastaavia, pienempiä "synodeja", kyselyjä netissä, retrettejä ja erityisesti sitä, että tähän toimintaan saataisiin mukaan maahanmuuttajia. Ehkä löydetään mahdollisuuksia tukea myös itseopiskelua diasporassa eläville. Olisi myös paremmin osattava tiedottaa olemassaolevista tapahtumista ja ryhmien kokoontumisista. Yhteenvedonomaaisesti voisi todeta, että tarvittaisiin enemmän suunnitelmallista johtamista ja tavoitteiden asettamista sekä säännöllistä ihmisten kuuntelemista.

3. Johtopäätöksiä

a) Yhteenkuuluvuus

Helsingin hiippakunta on haastava nimenomaan sen takia, että sen seurakunnat sijaitsevat etäällä toisistaan ja koostuvat hyvin monista erilaisista pienistä ryhmistä. Yksi tärkeimmistä tehtävistä lieneekin löytää keinoja seurakuntien jäsenten **yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistamiseen**, koska se on edellytys monille muille toimille, joilla kirkon synodaalisuutta voidaan vahvistaa.

Yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi tarvitaan yhteisiä tilaisuuksia ja tilaa avoimelle keskustelulle, jossa erilaisia tarpeita ja toiveita voidaan esittää – puolin ja toisin – ja myös ongelmia voidaan nostaa esille. Samoin jollakin tavalla on opittava näkemään, että me kaikki kuulumme samaan paikalliskirkkoon, Helsingin hiippakuntaan, joka toimii tässä maassa ja jolla on yhteisiä tavoitteita ja toimintamalleja (toivottavasti jo pian) yhden piispan johdolla. Me emme kuulu vain omaan ryhmäämme, vaan olemme myös osa seurakuntaamme, hiippakuntaamme ja koko yleismaailmallista katolista kirkkoa. Oman seurakuntamme ja hiippakuntamme hyvinvointi on meidän kaikkien vastuulla.

Vaikka ymmärretään eri kieli- ja kulttuuriryhmien oman yhteisöllisyyden tarve, korostettiin vastauksissa silti selvästi sitä, että on opittava rakentamaan tätä Suomessa toimivaa paikalliskirkkoa nimenomaan suomalaisena kirkkona, jonka (liturgiset) pääkielet ovat suomi, ruotsi ja latina. Mainitsemisen arvoinen on huomio siitä, että vieraalla kielellä on vaikea keskustella uskonnollisista asioista.

b) Kuunteleminen, oppiminen ja tiedonkulku

On löydettävä lisää tapoja ja tilaisuuksia, joissa aidosti kerrotaan ja keskustellaan, kuunnellaan ja otetaan vastaan opetusta, kyseenalaistetaan mutta myös vahvistetaan omaa katolista identiteettiä. Meidän on opittava alati lisää omasta katolisesta uskostamme ja saatava vahvistusta elää tämän uskon mukaisesti.

Toisaalta silloinkin, kun emme siihen pysty tai emme siitä välitä, kirkon on pysyttävä lähellämme. On mietittävä, miten puhutaan, miten välitetään Jumalan rakkautta silloinkin, kun esimerkiksi sakramenttien vastaanottaminen on mahdotonta. Ei saa päästää irti niistäkään katolilaisista, jotka eivät käy kirkossa.

Tiedonjano on suurta. Erilaisia kursseja ja koulutuksia halutaan lisää. Erilaisia tapoja välittää tietoa ja antaa opetusta tarvitaan lisää. Tarvitaan lisää tarjontaa ja parempaa tiedonkulkua. Tässä mielessä koetaan, että seurakuntien ja hiippakunnan nettisivut ja Fides-lehti ovat hyvänä apuna, mutta niitä pitäisi päivittää merkittävästi useammin ja kattavammin. Tiedonkulun kehittäminen on tärkeää ei vain tapahtumien ilmoittamisen vaan myös päätösten selittämisen ja mielipiteiden kuulemisen kannalta. Lisäksi varsinkin tiedottamisessa on otettava huomioon myös

ne katolilaiset, jotka eivät (vielä) ymmärrä riittävästi suomea. Unohtaa ei saa myöskään suomenruotsalaisia katolilaisia.

Paljon toivottiin kirkolle lisää näkyvyyttä mediassa ja sosiaalisessa mediassa. Kaikenlaisia tietoisuuksia katolisuudesta toivotaan mukaan myös seurakuntien toimintaan.

c) Opettaminen, perheet ja ryhmät

Yhtenä suurena kehittämiskohteena pidettiin sakramenttiopetuksen kehittämistä niin, että se olisi yhdenmukaista koko hiippakunnassa. Samoin painotettiin koulussa katolista opetusta antavien yhteisen kouluttamisen tarvetta ja toivottiin sitä paljon lisää. Samassa yhteydessä nostettiin esiin myös opetukseen tulevien lasten vanhempien kohtaamisen tarjoamat mahdollisuudet vahvistaa ja päivittää heidän uskoaan ja tarjota mahdollisuuksia vertaistukeen.

Yhtenä kehittämiskohtana mainittiin, että on ilmeisesti kovin vähän yhteisiä toimia tai toimintastrategioita yksittäisiä ryhmiä varten: miten tuetaan lapsia tai nuoria, perheitä, vanhuksia, sairaita, syrjäytyneitä, köyhiä, kirkon elämästä etäänntyneitä jne.? Jos hiippakunnalla tai seurakunnalla on jonkinlainen yhtenäinen toimintasuunnitelma tai näkemys, niin ainakaan sitä ei tunneta.

d) Kaikki mukaan!

Monissa vastauksissa toivottiin, että entistä suurempi joukko katolilaisia osallistuisi hiippakunnan ja seurakuntien elämään ja myös lähetystehtävään. Tässä "työssä" nimenomaan eri ryhmät, kansallisuudet ja myös eri sääntökuntien ja yhteisöjen edustajat voisivat hyvin löytää yhteisen sävelen ja vahvistaa siten seurakuntien yhteenkuuluvuutta, vähentää jännitteitä ja kaataa muureja. Seurakuntien ja hiippakunnan yhteiset tapahtumat, hiippakuntajuhla, pyhiinvaellukset ja retretit mainittiin yhteenkuuluvuuden vahvistamisen kannalta tärkeiksi.

Seurakunnissa tarvitaan ja halutaan toimintaan mukaan kaikenikäisiä ihmisiä, miehiä ja naisia, suomalaisia ja ulkomaalaisia. Koko kirkkoa hyödyttäisi se, että halukkaat ja asiantuntevat maallikot ottaisivat enemmän vastuuta seurakuntien maallisten asioiden hoitamisesta ja papistolle jäisi enemmän aikaa keskittyä hengellisiin tehtäviin. Tiedon siitä, mihin apua tarvitaan ja mistä apua voi saada, on kuljettava nykyistä paremmin.

e) Lopuksi

Lopuksi on sanottava, että saadut synodiraportit ja -vastaukset olivat monilta osin jopa yksimielisempiä kuin ennakolta saattoi ajatella. Ne nostavat selvästi esiin joitakin kehityskohteita ja tarjoavat monia toteuttamiskelpoisia ideoita. Ennen kaikkea niiden henki on positiivinen ja tulevaisuuteen katsova: se on mahdollista – meidän on mahdollista olla entistä synodaalisempi kirkko, todellinen yhdessä kulkeva yhteisö.

Yhteenvedon koosti elokuussa 2022
Marko Tervaportti